

Resolution om tjänstehandel

Den europeiska regionala exekutivkommittén inom Internationalen för Stats- och Kommunalanställda, EUREC, antar, efter att vid sitt möte i Genève den 18-19 april 2001 ha diskuterat Världshandelsorganisationens, WTOs, allmänna avtal om tjänstehandel (General Agreement on Trade in Services, GATS), nedanstående policy:

Syftet med GATS-avtalet är att förbättra förutsättningarna för handel och investeringar, att stabilisera handelsförbindelserna och att uppnå en stegvis liberalisering av tjänstesektorn genom ett antal förhandlingsrundor. Avtalet gäller handel, inte sociala eller miljöfrågor.

GATS-avtalet innehåller ingen definition av vad som avses med 'tjänster', vilket innebär att listan över tänkbara tjänster i princip är oändlig och också omfattar tjänster som ännu ingen hittat på. Konstateras bör vidare att åtaganden avseende liberalisering av tjänster inom ramen för GATS-avtalet i praktiken är oåterkalleliga. Tidigare åtaganden kan tas tillbaka eller upphävas endast mot en viss kompensation t.ex. genom liberalisering på andra områden.

Vidare konstateras att skrivningarna i GATS-avtalet angående medlemsstaternas rätt att ha kvar livsviktiga tjänster såsom hälsovård, utbildning och vattenförsörjning inom den offentliga sektorn i landet är oklara och gör det möjligt för andra medlemsländer och/eller näringslivet att öva påtryckningar för en privatisering av dylika tjänster.

De nuvarande GATS-förhandlingarna inleddes i februari 2000. På grund av det faktum att fortsatta förhandlingar om tjänstehandel utgör ett led i den "inbyggda agendan", påverkades dessa inte nämnvärt av WTOs misslyckade Seattle-runda. Bastjänster, som är nödvändiga med tanke på människors liv, hälsa och utveckling, kan fortfarande vara föremål för handel inom ramen för WTO på samma sätt som vilken som helst annan tjänst.

Därför hyser EUREC allvarliga farhågor för att GATS ska utgöra en öppning som erbjuder starka affärsintressen goda möjligheter utan att nödvändig hänsyn behöver tas till allmänna mänskliga behov och till utvecklingen.

EUREC uppmanar därför de europeiska medlemsregeringarna och Europeiska unionen att ägna återstående två år av de planerade GATS-överläggningarna åt följande uppgifter:

- Att tillsammans med fackliga organisationer och medborgargrupper i alla europeiska medlemsländer göra en omfattande utvärdering av konsekvenserna av nuvarande GATS-regler och av föreslagna GATS 2000-regler för de enskilda ländernas lagstiftning, policy och program på det sociala området liksom avseende miljö och ekonomi;
- Att återigen bekräfta regeringarnas roll och ansvar att, på grundval av den Allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter, härmed sammanhängande FN-konventioner och stadgor samt ILO-förklaringen om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, och uppföljningen av denna, tillhandahålla offentliga tjänster för att trygga medborgarnas grundläggande rättigheter och tillfredsställa deras basbehov i den nya globala ekonomin;
- Att luckra upp nuvarande GATS-ordning genom att lyfta ut sådant som artikel VI och arbetsgruppen för nationell reglering, som ger utländska medlemsländers regeringar och transnationella företag makt att undergräva lagar, policybeslut och program som är i allmänhetens intresse till exempel avseende kvalitetsnormer inom hälsovården eller säkerhetsnormer på transportområdet;

- Att säkra regeringars rätt till offentliga tjänster, såsom hälsovård, utbildning, social trygghet, kultur, miljö, transport, boende, energi och vatten. Ändringar i GATS förutsätter aktiv tillslutning från de enskilda ländernas regeringar;
- Att tillhandahålla konkreta incitament och resurser, framförallt för regeringarna i syd, för att dessa ska kunna utveckla och stärka de offentliga tjänsterna utgående ifrån människors behov snarare än deras betalningsförmåga;
- Att utforma mekanismer som gör det möjligt för fackliga och medborgarorganisationer att effektivt medverka både vid utformningen av regeringens ställningstaganden och i förhandlingarna om framtida globala handels- och investeringsregler avseende gränsöverskridande tjänster;
- Att befästa regeringarnas rätt och ansvar att införa och tillämpa lagar och bestämmelser till skydd för miljö och naturresurser, hälsa och säkerhet, för att minska fattigdomen och för social välfärd.

Slutligen uppmanar EUREC de europeiska regeringarna att sätta stopp för de påtryckningar IMF, Världsbanken och regionala utvecklingsbanker utövar på utvecklingsländerna att privatisera offentliga tjänster, framförallt på områdena utbildning, hälsovård och vatten.

Översättning från engelska av Veronica Nordberg.